

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar från Hyresgästföreningen

Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan

Hyresgästföreningen vill ta tillfället i akt att lämna synpunkter på Boverkets rapport gällande *Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan 2026:16*. Bygg- och fastighetssektorn står inför en omfattande klimatomställning och det är viktigt att regelverket bidrar till att den sker i tillräcklig takt. Vi välkomnar ambitionen att minska byggnaders klimatpåverkan och att ett livscykelperspektiv införs i regleringen.

Vi anser vidare att ambitionsnivån behöver vara i linje med beslutade klimatmål, samtidigt som staten tar ansvar för att omställningens kostnader inte vältras över på hyresgästerna eller leder till minskat bostadsbyggande. Regelverket behöver också utvecklas utifrån ett verkligt livscykelperspektiv, där även byggnadens driftsfas beaktas, och att övergången från dagens klimatdeklarationer till det nya systemet bör ske utan onödiga avbrott.

En ambitionsnivå i linje med klimatmålen

Boverket har analyserat tre alternativa nivåer för gränsvärdena. Alternativ 1 motsvarar en utsläppsminskning i linje med EU:s klimatmål till 2030 medan varken alternativ 2 eller alternativ 3 ligger i linje med EU:s klimatmål för 2030. När ett nytt, långsiktigt regelverk för byggnaders klimatpåverkan införs bör utgångspunkten vara att det ska bidra till en utsläppsutveckling som är förenlig med beslutade klimatmål och Sveriges och EU:s åtaganden inom ramen för Parisavtalet. Att, som Boverket gör, förorda alternativ 2 är därför problematiskt.

Detta är särskilt viktigt eftersom byggnader och byggmaterial har långa livslängder. En alltför försiktig ambitionsnivå vid införandet riskerar att skjuta en större del av omställningen på framtiden, med risk för kraftiga kostnadsökningar som följd samtidigt som utsläppen under tiden fortsätter ligga på en för hög nivå.

Regeringen bör därför överväga en högre ambitionsnivå för gränsvärdena 2030, alternativt säkerställa en tydlig och förutsägbar skärpning av kraven under 2030-talet.

Vikten av statligt ansvarstagande för en socialt hållbar klimatomställning

Samtidigt som ambitionsnivån ska vara hög behöver klimat- och bostadspolitiken utformas med hänsyn till bostadsmarknadens ekonomiska förutsättningar. Sverige behöver både minska byggsektorns klimatpåverkan och möjliggöra produktion av bostäder som även hushåll med lägre inkomster har råd att efterfråga.

Boverkets konsekvensanalys illustrerar denna målkonflikt. Alternativ 1 bedöms, av Boverket, kunna innebära större ökningar av byggkostnaderna, medan det föreslagna alternativ 2 uppskattas innebära en kostnadsökning på omkring 3–8 procent. Samtidigt är bedömningarna osäkra eftersom materialpriser, teknikutveckling och kostnaderna för klimatförbättrade produkter väntas förändras fram till 2030. Utvecklingen går dessutom mycket snabbt just nu och behöver den fortsatta drivkraft som ambitiösa mål skulle innebära.

Men när staten genom reglering ställer krav som syftar till att uppnå breda samhällsmål, exempelvis minskad klimatpåverkan, kan kostnaderna inte förutsättas kunna bäras fullt ut av hushållen. Hyresgästföreningen har tidigare pekat på att bostadspolitiska och klimatpolitiska mål ibland kommer i konflikt med fastighetsägarnas och hushållens ekonomiska förutsättningar och att offentlig finansiering därför är nödvändig. Nyproducerade hyresrätter riskerar annars i praktiken att bli tillgängliga främst för mer välbeställda hushåll om det offentliga inte står för en del av kostnaderna för omställningen.

Staten bör, oavsett ambitionsnivå, därför ta ansvar för att utforma finansiering eller andra styrmedel som gör att en omställning kan genomföras utan att kostnaderna vältras över på hyresgästerna eller leder till minskat bostadsbyggande.

Ett verkligt livscykelerspektiv behöver säkerställas

Hyresgästföreningen ser positivt på att byggnaders klimatpåverkan ska beräknas ur ett livscykelerspektiv. Samtidigt omfattar det bindande gränsvärdet enligt förslaget endast själva byggskedet.

Det finns goda skäl att inledningsvis koncentrera gränsvärdet till de delar av livscykeln där beräkningsunderlaget är tillförlitligt. Det är dock viktigt att regleringen inte skapar incitament att optimera enbart byggskedets utsläpp på bekostnad av exempelvis byggnadens energiprestanda, underhållsbehov eller framtida renoveringsbehov. För hyresgäster är byggnadens funktion och kostnader i driftfasen centrala, liksom utsläppen när byggnaden uppförs. Driftfasens klimatpåverkan, energianvändning, beständighet och boendekvalitet behöver därför inkluderas när regelverket utvecklas.

Undvik ett glapp mellan dagens och det nya regelverket

Boverket föreslår att dagens regelverk upphör den 1 april 2027. Det nya kravet på beräkning och redovisning av livscykel-GWP införs från den 1 januari 2028 för byggnader över 1 000 kvadratmeter och först från den 1 januari 2030 för övriga byggnader.

Det innebär dels ett generellt avbrott under nio månader, dels ett betydligt längre regelglapp under nästan 3 år för mindre byggnader. En sådan övergång är olycklig. Ett avbrott riskerar att den kompetens och de arbetssätt som byggts upp sedan klimatdeklarationerna infördes går förlorade, samtidigt som det kan innebära ökade kostnader vid återinförandet. Det avbrott i den nationella insamlingen av klimatdata som skulle uppstå är också negativt.

Dagens klimatdeklarationskrav bör gälla fram till dess att det nya systemet tar över. Det bör också övervägas om det nya redovisningskravet kan omfatta samtliga berörda nya byggnader från den 1 januari 2028, även om de bindande gränsvärdena införs först senare.

Hyresgästföreningen

Marie Linder, förbundsordförande

Joachim Höggren, utredare